

23.06.25

סגירת פערי מיגון ביישובים הערביים **מוגש לוועדת הפנים והגנת הסביבה בכנסת**

1. תחום המיגון ביישובים הערביים סובל מהזנחה חמורה מזה עשרות שנים. ההשלכות של הזנחה זו ניכרות באבידות גבוהות בנפש וברכוש בכלל, ומתחילת מלחמת חרבות ברזל בפרט. בעוד שביישובים היהודיים בישראל נבנו במהלך השנים מקלטים ציבוריים, התבצעו תוכניות התחדשות אשר סיפקו ממ"דים וחיזוק למבנים, ונבנו אלפי דירות חדשות בבנייה יזמית הכוללת ממ"דים, היישובים הערביים נותרו ללא מענה.
2. לראייה, דו"ח מבקר המדינה מ-2018 כולל נתונים קשים מאוד על העדר המיגון ביישובים הערביים. כך קובע הדו"ח כי 26% מהאוכלוסייה הכללית ללא מגון תקני, ועבור 46% מהתושבים הערביים (כ-550,000 תושבים) אין מיגון תקני, כלומר ללא מיגון כלל. בנוסף עולה מהדוח שרק ב-11 מ-71 הרשויות המקומיות הערביות שמופו קיימים מקלטים ציבוריים; ב-11 רשויות אלו, כולן בצפון הארץ, קיימים בסך הכול 29 מקלטים ציבוריים. לאור הממצאים מבקר המדינה המליץ לתת עדיפות עליונה להכנת תכנית מיגון.
3. במחקר שבוצע לאחר פרוץ מלחמת 'חרבות ברזל' עבור הרשות לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים בנושא "צמצום פערי מיגון ביישובי החברה הערבית בצפון", צוין, כי "מסיבות היסטוריות, חברתיות וכלכליות הפערים המובהקים ביותר מתקיימים בין יישובי לפערי מיגון הקיימים ם ערבים ליישובים יהודים". לצערנו, פערים אלה עליהם מצביע דו"ח מבקר המדינה ומחקר הרשות לפיתוח כלכלי כאמור רחוקים מלהיסגר.
4. במעקב אשר עורכת עמותת סיכוי אופוק אחר פרויקט המיגון בטווח של 0-5 ק"מ מהגבול עם לבנון, המציע מימון חלקי עד מלא להקמת ממ"ד, עולות סוגיות תכנוניות וקנייניות אשר יותירו מאות בעלי בתים ללא יכולת להשתתף בפרויקט. בין החסמים: מבני מגורים אשר טרם הוסדרו בוועדות התכנון וחסרים היתר בנייה, מבני מגורים בקרקע בבעלות רמ"י ללא חוזי חכירה, ובתים בהיתר לאחר 1972 ללא מקלט/ממ"ד. הטיפול בחסמים אלה באופן נקודתי הינו ארוך ואף אינו מבטיח פתרון, כאשר המצב הביטחוני דוחק ומותיר את האזרחים המתגוררים ביישובים הערבים ללא מיגון. העדר מיגון הוא הלכה למעשה הפקרתם של האזרחים הערבים לסיכונים המלחמה הנוכחית.
5. **דיון וועדת הפנים והגנת הסביבה אשר התקיים בתאריך 26.11.24** דן באריכות בפערי המיגון בין החברה הערבית לחברה היהודית ובו קבע יו"ר הוועדה ח"כ יעקב אשר כי:

"מישהו חייב לשבת ולמצוא פתרון משפטי כזה או אחר כדי לעצור את החסם, לדלג על החסם הזה, שאי אפשר לבנות ממ"דים פרטיים. בגלל כל הבעייתיות. אם זה קניין ואם זה עבירות בנייה."

6. לאור האמור לעיל, אנו דורשים את התערבות ועדת הפנים והגנת הסביבה בהוצאת הנחייה מחייבת למנהל תכנון כי הצבת מיגון מיטבי (ממ"ד/ מקלט) לאזרחי ישראל, יגברו על שיקולי ותהליכי תכנון ובנייה הנהוגים בנושאים אחרים ובתקופת שגרה.
7. כמו כן, להלן המלצותינו לצמצום פערי המיגון ביישובים הערביים:
 - להתיר הקמת ממ"ד בהיתר למבנה מגורים בתחומי תוכנית מתאר כוללנית באזור המיועד למגורים, אשר טרם הוכנה לאזורו תוכנית מפורטת/ טרם הוצא היתר בנייה.
 - להעניק תוספת בנייה בחריגה מאחוזי הבנייה המאושרים לאיזור עבור הקמת מקלט פתוח לשימוש הציבור (עבור בעלי עסקים באזור של עירוב שימושים מגורים/ מסחר/ תעסוקה).
 - להתאים את הקריטריונים בפרויקט מיגון הצפון: כל מבנה אשר שימש למגורים לפני יוני 2018 יהיה זכאי להיכלל בפרויקט.

בברכה,

ד"ר חלי הירש, רכזת התחדשות עירונית ומיגון
סיכוי אופוק לשוויון ולשותפות
helly@sikkuy-aufoq.org.il | 0525508609

עו"ד אמיר בשאראת, מנכ"ל
וועד ראשי הרשויות הערביות בישראל